Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

TILLHÖR
GÖTEBORGS
STADS-
BIBLIOTEK

GUSTAF UDDGREN.

KRING ROSENBUSKEN

UNGBOHÊMEN

TVÅ NOVELLETTER

STOCKHOLM 1906
GUSTAFSON & PÅHLSONS FÖRLAG.

STOCKHOLM
GUSTAFSON & PÅHLSONS BOKTR.
1906.

KRING ROSENBUSKEN.

Jag fick en dag genom posten ett bref och ett paket mig tillsända. De buro samma handstil och jag drog helt mekaniskt den slutsatsen, att de voro från samma person.

Jag bröt brefvet och läste:

Bäste herre!

När ni mottar dessa rader, är jag icke mera bland de lefvande. En af mina bekanta har åtagit sig att sända er detta bref och paket, sedan han fått underrättelse om att mina lidanden upphört. Hvarför jag skickar dem just till er och inte till någon annan, vet jag egentligen icke. Men jag har fått för mig, att ni är en sådan människa som icke kan neka att fullgöra min sista bön.

Det medföljande paketet innehåller ett manuskript, som jag ber er genomläsa. Det är en självbekännelse, som jag vill framlägga för männi-

skorna nu, sedan deras lagar ej kunna nå mig. Att jag ej gjort denna bekännelse inför någon domstol, beror endast på att jag inte tror att någon domare i världen skulle ha kunnat fälla en rättvis dom i ett fall sådant som mitt.

Om det finns någon möjlighet, ber jag er offentliggöra denna skildring, nedskrifven medan jag ligger här på sjukbädden. Den är inte något försvarstal, jag vill inte urskulda mig för hvad jag gjort. Men jag känner ett oemotståndligt begär att framlägga detta stycke blödande människolif inför alla dem som skulle ha fördömt mig, om de kommit öfver min hemlighet, medan jag ännu lefde.

Trots att ni icke känner mig och förmodligen aldrig får veta mitt namn, ber jag er att uppfylla denna min sista önskan.

Er på förhand tacksamme

En okänd.

Jag lade brefvet ifrån mig och öppnade det smala violetta silkesband som var knutet om det förseglade paketet. Det sigill, som användts vid sammanlackningen, framställde bilden af en törnros genomborrad af en tagg från dess egen stängel.

När jag fått upp omslaget, höll jag i min hand en liten manuskriptpacke, skrifven med en petig men något ojämn stil. Jag började att läsa:

Jag hör till en af dessa, hvilka

icke mer förmå känna kärleken och för hvilka vänskapen är en illusion, som aldrig kan komma tillbaka.

Liksom de flesta män har jag stått i förbindelse med kvinnor af alla möjliga slag. Men för ingen af dessa hade jag denna känsla, som jag skulle vilja kalla kärlek. Jag kände mig dragen till dem endast af denna fysiska magnetism, som tvenne åskmoln måste känna för hvarandra, strax innan de drabba samman. Och när jag lämnade dem, kände jag alltid samma leda som man erfar, då man efter en stark måltid nödgas af någon enträgen vän att slå sig ned vid ett annat bord och börja äta igenom en hel menu ånyo.

Men när jag någon gång, under

denna min ungdomstid, kände mitt bröst svälla af verklig kärlek, då var det endast för någon kvinna jag sammanträffat med helt flyktigt, som jag sedermera aldrig återsåg och som jag fullkomligt saknade mod att stiga fram till och begära.

Nu, när detta inträffade som jag går att berätta på dessa blad, hade jag kommit ända därhän, att jag betraktade kärleken och allt hvad därmed sammanhänger, som någonting förflutet. De allra sista försöken att finna en gnista värme hos kvinnorna hade gjort mig till den grad besviken, att jag beslutit mig för att ej vidare närma mig några bland dem, äfven om jag skulle finna någon som syntes aldrig så frestande.

Jag föreställde mig, att jag skulle kunna tillbringa återstoden af mitt lif i ett slags celibat. Det förvånade mig visserligen, att jag redan vid 42 års ålder kommit ända därhän att fatta ett sådant beslut. Men jag antog att jag så helt och hållet skulle kunna gå upp i de stora rörelser i tiden, som just vid denna tidpunkt började, att jag kunde glömma allt annat. Jag ville med all min tillbakahållna entusiasm ägna mig åt den stora sociala revolutionen och jag var beredd att offra mitt lif för densamma.

Men det finns ingenting så orätt som att tro, att man kan besluta någonting öfver sig själf. Idén om mitt frivilliga celibat hade knappast

vaknat i min hjärna förr än något inträffade som kullkastade alla de förnuftsregler jag uppställt för mitt framtida lif, och som slutligen dref mig till denna handling, som ni alla fördömer, men som återskänkte mig lifvet för några korta men stora stunder, de enda jag egentligen tycker mig ha upplefvat.

*

Jag var en kväll på besök hos en bekant, som hade en liten villa ute i förstäderna. Vi sutto och pratade till ett stycke in på småtimmarne och som jag hade lång väg hem, förmådde de mig att ligga kvar öfver natten.

Jag minnes mycket väl, att jag då alls inte fäste någon vikt vid detta

tillfälliga öfvernattande. Men nu långt efteråt ha alla dess små detaljer väckts till lif i mitt minne med en intensitet, som jag ej kan förklara.

Jag kan när som helst se det lilla gästrummet framför mig, där jag sof den natten. De rödbetsade träväggarne. Sängen i någon slags moderniserad empire, målad i någon klar smaragdgrön färg, men så spinkig att jag var rädd den inte skulle hålla att ligga i. Och framför fönstret ett par hvita styfva spetsgardiner samt en hvit mekanisk rullgardin neddragen ett godt stycke öfver fönsterbrädan.

Det var halfljust, när jag lade mig att sofva. Då jag vaknade, strålade

rullgardinen liksom vore den af genomskinligt guld. Jag steg ur sängen, lät rullgardinen löpa i taket och där stod jag i det härligaste solsken blickande ut öfver en flik af den ännu fuktiga trädgården.

Fastän alla människor i huset ännu sofvo, började jag kläda på mig. Jag ville taga mig en morgonpromenad, innan jag med första tåget skulle fara in till staden igen. Och jag beslöt mig för att smyga mig bort utan att väcka någon.

Men ödet eller slumpen, lyckan eller olyckan — jag tycker mig kunna kalla det med hvilket namn som helst — ville det annorlunda.

Då jag öppnade en dörr, som jag trodde leda ut till tamburen, kom

jag i stället in i ett af sofrummen. Jag skulle hastigt draga mig tillbaka igen, men tvärstannade.

Det var alldeles ljust i rummet. Tätt bredvid mig låg en ung flicka och sof. Hon hade vridit sig i sömnen, så att täcket råkat glida af henne något litet och ena benet var bart. Det var detta nakna ben, som kom mig att stanna med återhållen andedräkt. Dess sammetsmjukt gula hy, dess slanka ungdomliga linjer verkade som en förtrollning på mig. Där fanns en egendomlig, nästan Botticellisk harmoni mellan öfverbenets afrundning och det smalt utdragna underbenet. Mina blickar höllos fast vid det, liksom vid ett konstverk med något af uppenbarelse i sig.

I nästa ögonblick hade den unga kvinnan vaknat. Instinktivt drog hon täcket öfver sig och såg på mig med halföppna, sömndruckna ögon. Jag iakttog ett flyktigt drag af förskräckelse i dem.

— Förlåt. Jag har gått miste! framstammade jag och skyndade ut.

*

Att några få sekunder som dessa kunna till den grad förvandla en människas hela lif!

Först en stund efteråt, när jag satt på tåget, märkte jag hur intensiv denna morgons upplefvelse varit. Det tycktes mig som hade alla mina sinnen i det ögonblicket stått öppnade på vid gafvel, öppnade som aldrig förut, utan att jag hade en

aning därom. Bilden af denna unga sofvande tjänsteflicka hade därför trängt in i mitt innerstas mörka vrå med en sådan hänsynslöshet, att den ingaf mig förfäran, när jag ånyo i minnet betraktade den.

Hela scenen vid detta plötsliga sammanträffande stod alltjämt framför mig i alla sina detaljer likt en vision som jag inte kunde bli kvitt, likt den sista bilden en döendes öga uppfångat.

Och jag såg inte bara bilden af den yrvakna, då hon med skygg behagfullhet dolde sin blottade kropp, utan jag kunde när som helst känna hur hennes kroppsvärme strömmade emot mig i de ögonblick jag stod invid hennes bädd. Hon måtte ha

drömt om någon strax förut och då hon plötsligt kände mig i sin närhet, visste hon till en början inte, om jag var en fortsättning af hennes dröm eller om det var en verklig människa som råkat tränga sig in i hennes värld. Jag tyckte mig ha lagt märke till ett igenkännandets leende, hvilket strax därpå förbytts i en lätt förskräckelse, då hon fattat verkligheten.

Jag kunde när som helst låta mitt minne frambesvärja denna ungdomens friska huddoft som omgaf henne. En arom så späd och mild som af vissnade rosenblad fast utan den unkenhet som alltid åtföljer dessa. Och hudfärgen, med något af solbrynthet öfver sig liksom hade hon badat sin kropp i solstrålarne!

Hur hon för öfrigt såg ut hade jag inte lagt märke till. Jag visste inte, om hon var vacker eller ful, ty hennes ansikte hade haft en slöja af sömndruckenhet öfver sig så att uttrycket var bortplånadt.

Jag gick ett par dagar omkring i en yrsel som bedöfvade mina sinnen. När jag talade med människor, var det som talade en annan i mitt ställe. Han lade sina ord alldeles som jag förut plägat göra det, men mekaniskt och utan att veta hvarför. Det förvånade mig att andra inte lade märke till, att det var en sömngångare de samtalade med, under det att jag själf var en visionär som hela tiden betraktade en och samma vision.

För hvarje dag som gick kände jag mig allt starkare dragen till henne, denna kvinna som trängt sig så djupt in i mig. Jag kunde inte uthärda ensamheten. En vild oro slet och ref inne i mitt bröst, en oro öfver att kanske aldrig mer få återse henne. Det hade gått så med alla dem jag längtat efter före henne. Skulle hon också försvinna utan att någonsin mera korsa min väg?

En kväll stod jag ånyo utanför min väns villa. Hur full af ångest jag blef, när ingen öppnade trots att jag hörde ända ut på trappan, hur den elektriska klockan ringde och surrade? Jag rodnade och bleknade om hvartannat och svettdropparne trängde sig fram på min panna.

Till slut lyckades jag dock lugna mig själf med den tanken, att de nog endast voro borta på något besök eller farit in till staden för att gå på teatern.

Spejande omkring mig åt alla håll vandrade jag tillbaka nedåt stationen. Det var som skulle jag snart uppdaga min vän och hans familj i en af de andra villorna i närheten. Men jag spanade förgäfves. Det var endast obekanta ansikten som skymtade fram bakom fönsterrutorna.

Då, vid en krök af vägen, möter jag en ung kvinna. Jag måste betrakta henne flera gånger, innan jag kunde känna igen henne. Äfven hon var oviss, men då jag till sist sneddade tvärs öfver vägen emot henne,

var äfven hos henne all tvekan borta. Så blefvo vi bekanta med hvarandra.

*

Hon var icke på minsta sätt ovanlig. En liten, outvecklad flicka från landet, hvilken icke hunnit att se sig om i den stora staden. Och äfven om hon hade sett något af det som är egendomligt i stadens lif, tror jag likväl inte, att det skulle ha ingifvit henne tankar, så att hon kunnat förstå och draga slutsatser. Omgifningarna hade för henne varit en öppen bok, som hon alltid trodde ligga öppen och därför aldrig läst en rad ur.

Hon trodde sig ha förstått tillräckligt, för hvad hon behöfde. Berät-

tade jag henne något som hon inte kände till, fann hon det bara löjligt och skrattade. Hon skrattade alldeles för mycket och åt saker som hon inte borde ha skrattat åt. Men det sårade mig inte, ty hennes skratt var så fullt af ungdom.

Trots allt detta kunde samvaron med henne inte utplåna det intryck jag första gången fått. Jag kunde helt och hållet se bort från allt det hvardagliga jag sedan fann hos henne och hålla fast uteslutande vid den enhetliga bild som den där morgonen uppstod hos mig.

Att söka inträngа i hvad som fanns bakom denna bild, brydde jag mig inte om. Jag hade sett tillräckligt af kvinnorna för att veta, att de äro

bäst, när man låter dem behålla allt det gåtfulla de så gärna önska att spinna in sig uti.

Vid våra sammanträffanden talade vi därför knappast med hvarandra. Jag kunde sitta långa stunder tyst och blott hålla hennes smala lilla hand i mina. Vi sutto där båda i vakna drömmar. Hennes voro kanske de allra hvardagligaste, kanske voro de också sköna. Jag vet alls ingenting om dem. Jag vet blott, att mina buro henne med sig bort till en kärlekens lustgård så härlig, att det syntes mig omöjligt att någonsin få plocka en enda af dess frukter.

Då mina läppar till sist sökte hennes, vände hon alltid bort ansiktet. Jag måste begära flera gånger

utan att hon lyssnade till mig och till sist fatta hennes lilla hufvud mellan mina stora händer och mildt vrida om det tills våra läppar möttes. Men i detsamma min glödande mun berörde hennes fuktiga läppar, var all motspänstighet borta och hon hängaf sig åt mig i en lång stilla kyss.

Så kunde vi stå länge, länge, tryckta hårdt intill hvarandra, och med läpparna fastvuxna, i en omfamning som till sist kom våra kroppar att skälfva af dessa heliga rysningar, hvilka alltid förebåda skapelseakten.

Om hennes lif hade jag ej utfrågat henne. Hon hade självmant låtit mig förstå, att hon ännu var oberörd. Att en ung man emellanåt sökte upp

henne och tillbragte någon kvällstund i hennes sällskap, men att hon helst ville bli honom kvitt. Hon ville alltid vara glad, men han var tungsint och svårmodig och detta pinade henne.

Trots att hon yttrade detta med verklig öppenhjärtighet, trodde jag mig likväl bakom hennes ord spåra en önskan att lugna mig, att förhindra detta vidriga ogräs som kallas svartsjuka att uppstå och som hon instinktivt tycktes frukta.

Men just denna hennes fruktan kom ogräset att slå rötter hos mig. Alla de kvällar jag ej träffade henne, förgiftades min tillvaro af hallucinationer. Jag såg henne tillsammans med denne andre, såg honom smeka och

kyssa henne. Jag skalf af motvilja, då jag tänkte på hur han närmade sina kalla tröga läppar intill hennes. Och jag hatade henne, därför att hon lät sig kyssas, för att hon inte kunde säga nej till honom, då hon i själ och hjärta afskydde honom.

Men hon älskade heller inte mig. Det hade hon sagt mig helt öppet i ett ögonblick, då jag råkat blotta mig. Hon gaf endast vika inför mig, inför den våldsamma känsla som strömmade henne till mötes. Hon väntade ännu på *den rätte*. Hvilken rätte? Förste bäste knodd, med tillgjordt artiga manér och ett fräckt leende på sitt tomma anlete. Det är hos sådana, kvinnorna pläga finna sina ideal.

Men ej heller detta, att min känsl för henne var så obesvarad, förmådde hålla mig tillbaka. Den brand hon tändt i mina ådror lät inte hejda sig. Den måste förbränna allt, både henne och mig, innan den kunde slockna.

Då jag tänkte på henne, kretsade mina tankar mest omkring detta märkliga faktum, att hon var en virgo intacta. Jag hade aldrig förmått frambesvärja nog hänsynslöshet hos mig för att bemäktiga mig en sådan kvinna. Dessa förkrympta babyvarelser, som kallas för familjeflickor, har jag alltid funnit motbjudande. Och för de andra, fattigmansdöttrarne, för dem innebär ett dylikt steg ut i livet en sådan risk, att jag ej velat

vara medskyldig i en akt, som så sätter hela deras tillvaro på spel.

Jag upprörés alltid till vrede, när jag hör det omtalas att det nuvarande samhället spärrar in i fängelser någon af dessa arma kvinnor som i förtviflan bragt sitt nyfödda barn om lifvet. När man ej gjort någonting för att skydda dessa, som dock gagna oss genom att föröka släktet, när den rådande moralen, nej, bristen på moral stöter ut dem som ett slags parias utan möjlighet att försörja sig och barnet, ett sådant samhälle begår ett nesligt brott när det straffar olyckliga mödrar som dessa.

Det ingaf mig till en början förskräckelse, när jag hörde att hon

var oberörd. Men ju mer mina tankar kretsade omkring detta faktum, dess mer tjusades jag utaf att älska en kvinna, hvars väsen icke grumlats af allt detta råa och osmakliga som parningsakten för med sig.

Jag älskade därför hela hennes kropp från den smala foten upp till det lilla tanklösa hufvudet. Jag älskade den inte därför att den ägde någon enastående skönhet. Endast vissa partier af den kunde kallas verkligt vackra, särskildt öfverbenen och skötet. Andra delar voro däremot alltför outvecklade, i synnerhet bröstet, hvilket var insjunket och magert som på ett sjukligt barn. Hvad jag älskade, var hela hennes varelse, detta att hon syntes mig en fullkomlig gåta,

och en gåta som jag inte kunde och inte ville lösa.

Detta tyckes er kanske obegripligt, bäste herre! Men har ni någonsin själf försökt inträngа i en kvinnas gåta, därför att ni lägrat henne? Att bemäktiga sig hennes kropp vore inte det detsamma som att utplåna allt det gåtfulla från henne? Och en gåta, en gång utplånad, hur skall man kunna bevara intresset för att söka lösa den?

Jag tillbragte långa, ohyggliga pinodagar i fruktan för att den där andre skulle företaga sig något, som med ens skulle göra slut på det hela. Förbjöd jag henne att träffa honom, skulle detta endast egga honom och måhända påskynda

en katastrof. Klokast var att låta allt gå sin gilla gång utan att direkt ingripa.

Så en dag föll det öfver mig allt detta ohyggliga jag fruktat för.

Då jag ringde upp henne i telefon för att stämma möte med henne, sade hon sig ej kunna möta mig den kvällen. Inte nästa kväll heller. När då? Det visste hon inte.

Vild af onda aningar befallde jag henne att genast komma till vår vanliga mötesplats. Jag hotade med att i annat fall komma hem till henne i min väns familj, där hon ännu tjänade kvar. Detta hot hjälpte och hon lofvade att möta mig senare på kvällen.

Mitt stackars hjärta skälfde, då

jag såg henne komma emot mi med sänkt hufvud och släpande gång.

— Hvad har händt? Har han förfört dig? bröt jag ut.

— Nej . . . kom låt oss gå.

Och vi gingo vår sedvanliga väg ut genom förstaden bort till en liten gångstig utmed en smal slingrande vik. På ett ställe där stigen krökte af vid en liten backe stod en bänk och här plägade vi slå oss ned.

Under det vi gingo berättade hon.

Han hade kommit och hämtat henne som vanligt för några kvällar sedan. De hade varit på en teater tillammans. På hemvägen hade han genom ett litet knep, det enklaste man kunde tänka sig, narrat henne

med på sitt rum. Här hade han försökt att förföra henne.

Än med godo, än med våld hade han bjudit till. Men hon hade försvarat sig. Hon hade sagt honom, att hon endast ville tillhöra den man, som hon verkligen älskade. Han hade svarat, att hans begär efter henne var oöfvervinneligt och att förr eller senare skulle hon ändå bli hans.

Men hon hade icke gifvit vika en tum. Trots att han kysst henne, så att hon nästan tappat andan, hade han likväl inte förmått besegra henne. Efter ett par timmars lång kamp hade han slutligen ställt sig midt i rummet med händerna i sidan och betraktat henne där hon låg hop-

krupen invid en stol. Han kunde inte förstå detta under, att denna spröda unga kvinna kunde med sådan energi motstå honom. Och när han betraktat henne en stund, tycktes han plötsligt inse att fortsättandet af denna strid skulle bli lika resultatlös som början.

Han sprang till dörren, ryckte upp den och ropade åt henne ett vredgadt:

— Gå!

Hon hade utan ett ord samlat upp sin hatt och kappa och smugit sig ut.

Om jag led, när hon berättade detta? Jag genomlefde i tankarna hela scenen, samtidigt med att hon i korthet berättade den. Jag tyckte mig se alla deras rörelser. Hur han

kastade sig öfver henne, hur hon vred sig undan. Hur han tvang hennes läppar ned emot sina till långa begärande kyssar. Hur deras kroppar slöto sig hårdt intill hvarandra.

Jag kände en smärta, så att jag måste trycka båda händerna mot mitt bröst. Det var som att skära med en slö knif i öppna sår. Hon berättade blott vidare utan att märka, hvad som försiggick hos mig.

När hon slutat, satt jag och stirrade ut öfver kvällslandskapet framför oss. Jag minnes ännu hvarje linje däraf. Den smala viken, som vidgade ut sig åt vänster. En kall rödhvit natthimmel med ett par röda fläckar längst ned vid horisonten

speglade sig i densamma tillika med de mörkt violetta skuggorna från skogsnäset midt emot.

När jag såg den röda strimman längs horisonten och de två röda fläckarne i vattnet, rann en tanke upp i min hjärna, som jag inte ens vågade uttala i tysthet till mig själf. Den hade ett visst drag af skönhet i sig, men den var på samma gång så afskräckande hemsk, att jag ej ens ville öppet tillstå den för mig själf.

Jag spärrade därför in den i mitt oåtkomligaste inre. Och för att tänka på någonting annat började jag betrakta den unga tigande kvinnan, som satt bredvid mig.

Hon syntes mig i detta ögonblick

så spröd som skulle ett enda hårdt ord med ens ha kunnat döda henne. Andra skulle ha kallat henne madonna eller sagoprinsessa. För mig var hon blott den enda oberörda, den enda olösliga gåtan jag mött under min vandring mellan början och slutet.

Jag böjde mig öfver emot henne och kysste henne. Värmen strömmade åter upp genom mina blodådror. Hela min kropp och min hjärna fylldes af längtan. Och då hon med något af förtviflan i sin rörelse själfmant sökte mina läppar, kände jag denna sällsamma ljufheten höja mitt bröst.

Men midt i allt detta sköna förnam jag plötsligt hurusom ett par, tre droppar blod föllo från mitt hjärta.

Då stod med ens allting klart för mig, tanken som jag nyss sökt dölja kunde ej längre förhindras. Jag sade till mig själf:

— Hon måste dö.

Hvad jag genomlefde i smärtor den natten, behöfver jag ju ej plåga andra med att berätta. Inte heller behöfver jag väl försäkra er, bäste herre, att jag gjorde allt hvad göras kunde för att rädda henne gent emot mig själf?

Jag försökte öfvertala mig att lämna de båda åt sig själfva. Genom sin tvekan att vilja möta mig denna afton hade hon ju antydt, att den andre redan hade fått en viss öfvermakt öfver henne, att hon helst inte

ville träffa mig mera för att inte behöfva drifva gäck med mig.

Jag borde alltså ge tappt i denna kärleksstrid. Men kunde jag göra detta? Nej, nej, det syntes mig för svårt. Skulle jag, när jag efter så många år ändtligen ånyo fått njuta kärlekens gåfva, skulle jag då utan vidare afstå från densamma? Afstå från den endast därför att en ung man ville släcka sin ungdomsbrunst?

Nej, jag måste bevara denna unga kvinna åt mig. Jag skulle hjälpa henne att frigöra sig. Hon skulle bli min väninna, uteslutande min, men likväl utan att beröfvas sin oskuld. Det var nämligen den som allt mer blifvit centrum i min kärlek och jag fann att, utan att

hon bevarade denna sällsamma oskuld kunde min kärlek ej förbli densamma.

— Men hvarför gör jag henne inte helt och hållet till min älskarinna? frågade jag mig själf.

Jag förstår än i denna dag inte själf hvarför, men det syntes mig motbjudande. Jag visste ju, att hon inte älskade mig, och jag fann det vidrigt att göra henne till min, begagnande mig af denna kvinnliga eftergifvenhet, hvarmed de flesta kvinnor förfuska sitt lif. Redan efter den första kärleksnatten skulle vårt samlif komma in på ett helt annat plan än där det nu befann sig. Madonnan, gåtan skulle vara borta. Hon skulle för mig bli knap-

past något mer än alla de andra kvinnor, som hängifvit sig åt mig.

Så kämpade jag med mig själf dag och natt. Jag ville bevara min kärlek så länge som möjligt sådan den var. Jag ville rädda hennes lif undan det fruktansvärda domslut som en obeveklig logik dikterat. Jag ville ännu njuta dessa korta ögonblick, då jag fick vara tillsammans med henne, se lifvet röra sig och sprudla hos henne, höra henne skratta och prata nonsens. Men likväl företog jag under tiden alla de förberedelser, som voro erforderliga.

Länge skulle fristen inte räcka.

En kväll, då jag ville träffa henne, förklarade hon detta omöjligt. Hon var inte upptagen, men hon ville

helt enkelt inte träffa mig mera. Jag måste förklara för henne att detta skulle bli vårt sista sammanträffande, att jag om ett par dagar skulle resa min väg långt bort, och jag vet inte allt, hvad jag hittade på i min förtviflan.

Hon kom. Och jag kände strömmar af lycka brusa inom mig. Jag var så lycklig, att jag glömde att detta var sista gången vi skulle sammanträffa. Jag råkade i ett humör så strålande, att jag ryckte henne med mig och vi båda hängåfvo oss åt glädjen utan att tänka på någonting annat än nuet.

Men midt uppe i all glädjen blef hon plötsligt allvarsam.

— Jaså, du är så glad öfver att vi skola skiljas?

— Vi skiljas? Nej, aldrig mera! Och vi kunde heller inte skiljas denna oförgätliga natt. Sedan det blifvit mörkt följde hon med mig hem. Vi skämtade och skrattade som ett par barn. Och vi kysstes, först på skämt, sedan på allvar. Men så snart det kom allvar med i leken, ville hon inte längre vara med. Jag kände en åtrå efter henne så stark, att jag lät alla hänsyn fara, jag lofvade henne hvad som helst — bara inte giftermål, ty det hatade jag — men alla mina löften och bedyranden slog hon bort med skämt. Alla mina ansträngningar att utan brutalitet vinna henne voro förgäfves.

Till sist förmådde jag inte strida längre. Efter den öfverdrifna glädjen inträdde hos oss båda en reaktion. Svårmod och tunga tankar fingo makt öfver oss. Som jag likväl inte kunde skiljas från henne, följdes vi åt ut. Vi gingo bort till vår bänk ute i skogsbrynet, alldeles som om det inte kunde finnas något annat mål för vår vandring.

Vi slogo oss ned här med armarne lindade om hvarandra. Hennes käcka spotskhet hade efterträdts af en mild hängifvenhet. Hon smög sig intill mig och emellanåt lutade hon sitt hufvud emot min skuldra. Någonting sådant hade hon aldrig gjort förut.

Vi sutto länge tysta och betrak-

tade *vårt landskap*. Sådant som denna natt hade jag ej sett det förut. Endast mörkblått och mörkviolett fanns kvar i det. Himlen och vattnet hade samma färg, påminnande om dessa stora odlade sammetsvioler, hvilka hafva denna ödsliga tristhet öfver sig som kännetecknar damerna ur den stora världen. Och mellan denna himmel och detta vatten två mörkblå strimmor af skog — den ena vänd upp och ned på i vattnet — en skog af blåsvarta jättemossor, mjuka, svällande och sugande.

Vi talade med hvarandra om döden. För en gångs skull fick jag henne att lyssna till mig, då jag talade allvarsamt. Jag sökte förklara för henne alla dessa påfund af forna

tiders religionsstiftare för att befria människorna från fruktan för döden. Hur märkligt det var, att årtusenden kunnat nöja sig med dessa påhitt och kunnat tro, att den ena människan kan veta mera än den andra om det som ingen någonsin sett eller kan få se. Hur hänsynslöst det egentligen är, att någon lefvande vågar tala till andra om ett »lif efter detta», när han ingenstädes kan inhämta någon verklig kännedom om ett dylikt lif.

Hon hade aldrig tänkt på detta förut, men nu fann hon det helt naturligt. Liksom med de allra flesta är fallet, hade den s. k. religionen aldrig fått något djupare grepp in i hennes tankelif. Hon hade lyssnat till dess

besynnerliga läror blott för att lika snart glömma dem. Af en naturlig instinkt hade de synts henne motbjudande på samma sätt som ett åskblått moln är det. Numera hade hon inte på länge tänkt på döden. Men den verkade inte vidare afskräckande på henne. Den kunde väl inte vara farligare än sömnen? Efter en hård arbetsdag kändes det skönt att få sjunka in i detta tillstånd af medvetslöshet.

Det var inte precis med dessa ord hon uttryckte sig. Men det var ungefär så hon menade. Ni får förlåta mig, om jag emellanåt söker förtydliga hennes tankar.

Själf sökte jag fortsätta hennes tankegång. Då det nu är så, att

vi människor icke äro i stånd att förhindra detta motbjudande, döden i alla fall innebär, måste vi se till att det lif vi lefva göres så rikt som möjligt.

Vi böra hellre sträfva efter det som är stort och skönt, äfven om det blott varar ett ögonblick, än tålmodigt nöja oss med att i det längsta draga ut dessa sömniga, tomma hvardagstimmar, som för det mesta fylla nittionio procent af vårt lif. Har man upplefvat ett enda ögonblick af stor, skön kärlek då har ens lif i alla fall haft något innehåll...

Hon lyssnade till mitt tal alltmer häpnande och med en sällsam stilla glädje, en sådan som jag iakttagit

endast hos sjuklingar då de genomgått en svår sjukdom.

Helt plötsligt hade vi båda stigit upp från bänken där vi setat och slagit oss ned uppe i backsluttningen där strax ofvanför. Det var som skulle vi båda ha haft ett behof af att söka skydd bakom den stora rosenbusken, som växte halfvägs uppe i sluttningen. Ingendera hade vi likväl yttrat ett ord därom till den andre.

Vi satte oss här i gräset tätt bredvid hvarandra. Hon smög sig intill mig förtroendefullt. Hon smekte mig på ett skyggt, sällsamt sätt. Till sist tryckte hon en kyss på min panna.

Hvilken glädje som strömmade in

genom mina ådror! Jag kände, att jag aldrig förr än i detta ögonblick njutit lifvets sötma. Mina ådror svällde alltmer och det tycktes mig som skulle hela min gestalt vidga sig, bli större och starkare och skönare än annars. Hennes kind glödde emot min, hennes ena hand skälfde i min hand, våra läppar drogos emot hvarandra och växte samman i en lång kyss af smärtsam vällust, en kyss som aldrig tycktes kunna sluta.

Då, midt i denna glädje och denna smärta, kände jag som om allt inom mig brast sönder. Mitt bröst fylldes af någonting tjockt och kväfvande. Så sprängdes det sista hindret och det kändes som bröt en störtflod af blod fram ur mitt bröst.

Det kom öfver mig en sällsam ångest. Det var som om lifvet sakta rann ut ur mig och som om hon, hvars läppar växt samman med mina, inte märkte och inte kände detta. En fasa lika skarp som en plötslig eldslåga flammade upp för mina ögon och bländade dem. Jag kände mörkret komma. Och i detta mörker skedde hvad jag så länge fruktat.

Jag vet ej hur jag med ens fick fram den stora jaktdolken, hur jag tryckte på fjädern så att den glänsande klingan sprang upp. Jag såg den glittra till ett ögonblick, då jag stödde skaftet mot marken. Stålbladet stod rätt upp riktadt mot henne.

En tyngd kom öfver mig. Det

var inte längre jag som handlade. Okända naturkrafter inom mig tycktes liksom drifva gäck med mig och framtvinga mina handlingar. Annars kan jag inte förklara detta, att min kropp sjönk ned öfver hennes med en ohygglig tyngd och pressade hennes vänstra skuldra mot dolken.

Jag hade ryckt mig loss från hennes läppar och mina ögon blickade ångestfullt in i hennes. Först såg jag en lätt förskräckelse flamma till i hennes ögon, med detsamma det skarpa stålet trängde in. Men strax därpå förvandlades blicken. Den blef mild och sökte mina ögon med en oväntad öfversvallande glädje. Jag vet ej om det var hennes smala, blodröda läppar som yttrade:

— Älskar du mig så?

Eller om jag endast läste denna tanke i hennes ögon. Men jag vet att den tanken fanns i hennes hjärna samtidigt med, att hennes hjärta tvangs att stanna.

Hennes blick slocknade som då en öfverfylld bägare plötsligt tömmes ut. Kring hennes mun spred sig ett mildt drag af vemod. Detta tvang mig att ånyo pressa mina läppar mot hennes och jag kysste henne tills dödskylan stang mig. —

Det är inte mycket mera att berätta nu.

Medveten om att vår kärlek blifvit förd in i evigheten, att ingen utifrån kunde störa den och att mättnadens leda aldrig kunde förgifta oss, utförde

jag med lugn och klar hjärna de få handlingar som återstodo.

Samma natt hämtade jag hacka och spade. Jag arbetade som en ursinnig med att kasta upp en djup graf tätt bakom rosenbusken. Jag arbetade med jättekrafter och när bädden där nere ändtligen var färdig, bar jag henne dit och lade henne till hvila. Min dolk lät jag sitta kvar i hennes hjärta.

Solen hade redan hunnit stiga upp röddrypande och brännande, liksom den handling jag utfört, innan jag hunnit skyffla marken slät kring denna rosenbuske som dolde det enda, hvilket skänkt mitt lif värde. Lika varsamt utplånade jag alla spår efter henne som hvilade där nere.

Ingen visste hvart hon tagit vägen, men ett par hemlighetsfulla bref lät dem ana, att hon följt en älskare bort till andra sidan världshafven. Jag lät dem tro, att de snart skulle få bref ifrån henne.

— Och jag själf? frågar ni.

Bäste herre! När ni läser dessa rader, har en vän till mig utan att känna sammanhanget strött en handfull aska under en rosenbuske där långt ute i skogsbrynet. Detta askstoft är allt hvad som finnes kvar af en människa, hvilken icke lefvat förgäfves.

Om jag tagit mitt eget lif också? Kan jag måhända glädja er med, att det inte behöfts?

Jag vet inte, om det är möjligt

att dolkspetsen trängt tvärs igenom hennes smärta kropp och att den rispat mitt bröst. Jag vet heller inte om en liten gnista stelnadt blod kan förgifta en människa så att hon tynar af och dör.

Ett par veckor efter det jag lagt henne till hvila började afmattningen kännas hos mig. Samtidigt med att mina krafter sjönko, ökades branden i mina ådror. Jag måste låta föra mig till ett sjukhus och det är här i en ensam sjuksal jag nu ligger och med en sista kraftansträngning klottrar ned dessa rader.

I dag slutar jag skrifva. Jag måste ha en kort tids lugn för att göra upp allting med mig själf också.

Jag ligger här och blickar ut genom

fönstret. Jag ser höstsolen lysa öfver de stora träden där borta i parken. Några af dem ha redan börjat gulna. När solen lyser på dem, glänsa de likt guld.

— Det som förvissnar blir likt guld! säger jag till mig själf och kan ej återhålla ett småleende.

Men äfven om jag själf vissnar bort, finnes det någonting inom mig som aldrig kan utplånas. Det är inte det där lilla personliga jaget, det är inte hvad ni andra kalla för själ eller några egenskaper jag besitter. Det är endast denna känsla hon tändt inom mig, denna som drifvit mig att taga hennes lif liksom man i förtviflan kan drifvas därhän, att man mördar sina egna barn

eller krossar alla de ideal man trott på. Denna känsla, kärlek om ni så vill, den skall stråla alltjämt, stråla genom världsnatten.

Nu kan hvardagslifvet därför gå sin vanliga gång, fast jag inte är med. Må solen lysa öfver dem alla de olyckliga och ovetande! Må glädje blifva deras lott! Må de lefva länge och fröjda sig åt det sköna i lifvet.

Jag har funnit . . . Jag kan gå.

UNGBOHÊMEN.

— En barnunge! Två käringar! Och så en karl! Hvad betyder det?

Han smålog åt sig själf öfver att han ännu kunde vara så skrockfull och tro att de första han mötte om morgonen ute på gatan bringade

honom budskap om hvad som skulle komma att hända honom under dagens lopp.

— Först lite lycka, kanske pengar — det är barnungen. Så ett par förtretligheter — käringarna. Till sist en lugn och stillsam afton, arbete eller samvaro med vänner som han tyckte om — mannen.

Han gick vidare under det han grubblade öfver denna sin mani för att alltjämt vilja se gåtor i allt som mötte honom. Förr i tiden, för ett par år sedan, när han hade lefvat i ensamhet och svultit, då hade alla sådana där småsaker alltid slagit in. Det var kanske därför att de då bättre fäste sig i minnet, att han upplefvat mindre och haft bättre tid att räkna

ut sammanhanget efteråt. Nu glömde han oftast alltihop så snart han kommit in i sitt arbete för dagen.

När han kom ned i den breda backen som från höjderna uppe på Söder leder ned till staden, stannade han. Det var hamnen med dess gråblå vattenyta han ville betrakta. Han såg de stora trygga ångarna som lågo där orörliga och läto sig sakta fyllas med dessa varor de skulle föra med sig långt bort öfver hafven. Han såg de små ångsluparna som kilade fram kors och tvärs, en stor bred padda som plöjde sig en bekväm väg bort åt Djurgården till. En roddbåt låg ännu och hoppade i vågskvalpet efter en ångslup. Längst borta i stora segelleden syntes

en kutter försvinna med seglen uthalade för läns.

Hvarje morgon stannade han här för att insamla den rörliga friskheten från denna lilla marintafla. Han tyckte sig blicka in i ett stort blått öga, ett öga som mötte hans egna blickar med ett uttryck af välvilja och uppmuntran. Hela dagen mindes han detta stora trofasta öga, hvilket vid ingången till hvarje dags enformiga labyrint skänkte honom något af detta skimmer, som han behöfde för att ej tappa modet under det han vandrade irrgången till slut.

Han hade kommit däruppe ifrån höjderna med hufvudet ännu fullt af morgonens vakna drömmar. Nu var detta drömrus jagadt på flykten

och han fotsatte sin väg med ögonen klara af begär efter att uppsamla allt det som strömmade honom till mötes från det brokiga gatulifvet.

Än var det en ung kvinna som passerade förbi honom. I det ögonblick de möttes flammade hela hans varelse upp liksom till kärlek, hans nerver trängde sig för en bråkdel af en sekund in i hennes nerver och samlade ihop hela hennes inre väsen till en enda blick. Och i denna korta flyktiga blick kände han hela hennes kärlekslängtan strömma sig till mötes och när han passerat henne, var det som hade han under detta tillfälliga möte genomlefvat en hel roman med henne.

Eller också var det en ung man

han mötte. En ung arbetare i blus med arbetets svärta öfver de grofva kraftiga händerna och en erinran om solens kyssar på sin bruna kind. Äfven denne bragte honom budskap om någonting skönt: han såg blusmannen frisk och käck gå sitt hårda tunga slit till mötes, utan att knota uthärdade han mödan och var nöjd med de få sällsynta ögonblick, då lyckan någon gång lät en solstråle glittra på hans väg.

Men under det han så i passerandets ögonblick tyckte sig genomlefva deras lif han mötte, fortsatte han alltjämt sin vandring ned emot staden. Han passerade Slussen och vek af in i Västerlånggatans skugga, där allt var så tyst och stilla att

han hörde sina egna steg genljuda från väggarne.

— En barnunge, två käringar och så en karl?

I dag kunde han ändå komma ihåg det. Han upprepade det gång på gång för att inpränta det i sitt minne. Denna gång skulle han ej glömma det. Han fattade i tysthet ett beslut att också denna dag följa med hvarje särskild länk i den återupprepandets kedja, hvaraf lifvet bestod.

Knappast hade han fattat detta beslut förr än ett par armar slogos om halsen på honom och en gäll skrattande kvinnoröst ropade i hans öra:

— Hej, på dej!

Med detsamma flög det beslut han

nyss fattat sin kos. Han hade glömt det för hela den dagen.

II.

Hon hade fattat hans arm med en tvärsäkerhet som ej tålde någon motsägelse.

Det var en blek liflig ung kvinna, klädd i en arbeterskas enkla dräkt: en mörkblå kjol, bred öfver höfterna, ett tunnt ljusblått lif i lätta veck som dock hårdt slöt sig om hennes fasta bröst men lämnade halsen och halsgropen bara. På hufvudet hade hon en gammal röd halmhatt, något bleknad och sönderstucken af hattnålar.

— Det var tur att vi möttes. Jag ämnade mig just upp till dej.

— Hvar har du hållit hus så länge då, Märta?

— Jag har varit sjuk. Alltsedan jag var ute på Gröna Lund har jag knappast kunnat förtära någon mat alls. Doktorn säger att min mage är fördärfvad af den usla födan vi fingo där ute. Och kan du tänka dig, han har sagt, att jag måste hålla . . . hvad var det nu igen . . . diet, hette det visst.

Hon talade med en låg, hes röst som blef gäll endast när den slog öfver i skratt.

— Och håller du doktorns diet då?

— Jag, hålla diet!? Nu är du komisk Hugo. — — Vet du hvad

han sade att jag skulle äta? Buljong och ägg, dricka porter och äta biffstekar och fågel och om möjligt också vin. Hvar skulle jag ta allt det ifrån?

— Nå, hvad gör du för att bli bättre då?

— Ingenting! Jag svälter mig.

Han hade träffat Märta första gången uppe hos en ung målare på hans atelier. Målaren hade hittat henne en morgon nere i Stadsgården, där hon satt på en tom tunna och berättade historier för Stadsgårdskolingarne. Och så hon kunde berätta sedan! Målaren hade en stund stått och hört på och hade snart blifvit så betagen i hennes märkvärdiga berättaretalang, att han bjöd

både henne och kolingarne på en bärsa inne på Rotmoset, näst intill.

Sedan hade han tagit henne till modell såsom den mest typiska representanten för detta kväsarfolk, som är en slags bohêmeklass för sig själf bland de fattigare arbetarne här i Stockholm. De äro människor som aldrig någon längre tid kunna hålla på med ett och samma arbete. De kunna till husbehof nästan alla yrken, men för det mesta göra de ingenting.

Fastän arbetare tillåta de sig lyxen af drömmar. Ty drömmarne komma inte, då man knogar från morgon till kväll. Dessa som hvarje afton komma hem fysiskt uttröttade, de ha sällan annat än små drömmar

om små händelser. Men de, som strunta i en god förtjänst, blott därför att det en dag kommer den där värmen i luften som låter en ana vår, de drömma helt annorlunda.

De äro bleka och magra, de ha en egendomlig skygghet, liksom en människa som skrifvit ett bref till en annan och ej gärna vill möta den andra innan denna läst brefvet. De synas aldrig ute om dagarne, särskildt inte när solen skiner. Men när det är afton, då ser man dem helst några stycken i sällskap draga upp för backarne, bort till någon utkant af staden där de hålla till långt in på nätterna. Ut på landsbygden våga de sig dock inte, ty de älska staden och dess krokar.

Alla dessa nattvarelser kände Märta till. När hon inte hade något arbete — och när hade hon väl det — brukade hon slå sina små lofvar i de trakter där de hade sitt tillhåll. Nyfiken och påträngande som hon var, hade hon snart blifvit bekant med dem. Och hon kände till alla deras familjehistorier: hvar enda en hade upplefvat någonting mycket sorgligt. Och de flesta tycktes på något märkvärdigt inkrångladt sätt vara släkt med hvarandra.

— Nå, hvart skall du hän i dag? frågade Märta plötsligt och drog Hugos ena axel alldeles sned.

— Jag skall först ha mig lite mat, svarade Hugo. Och sedan ska jag förstås på tidningen.

— Bjuder du på en bit?

— Det kan jag väl göra.

De tvärstannade. Ty hvart skulle de gå? Den frågan var minsann inte så lätt att lösa. Gingo de på ett »finare» ställe, en af de enklaste småresturanterna inne i staden, då glodde de ut *honom* för hennes skull, och gingo de på en riktig krog, då fick *hon* obehag för att hon gick i sällskap med en bättre karl.

Han tittade på den blekröda trasiga hattskrållan och den grofva mörkblå kjolen och han kunde alls inte få någon idé.

— Jo, jag vet! utbrast hon. Strömparterren, du!

Och till Strömparterren gingo de. Inte arm i arm utan med minst en

fot emellan sig. När de mötte någon, gingo de alltid på hvar sin sida om den mötande. Endast när hon hade någonting mycket viktigt att meddela honom, högg hon tag i hans lillfinger och smög sig för ett ögonblick tätt intill honom.

Då såg han ned på henne och såg den där bara halsgropen. Han skulle gärna ha velat kyssa henne just där.

III.

— Hvad var det allt för något du beställde? hviskade hon i örat på honom fnittrande, så snart kyparen lämnat dem. De hade valt ut åt sig en skyddad plats, så att de kunde få sitta någorlunda ostörda.

— Bara sånt som är bra för dig, svarade Hugo och smålog. Nu ska vi hålla diet, ser du.

— Det ska bli lifvadt, få se hur det känns.

— Bara bra, det kan du lita på. — — Jaså, maten var så gräslig där borta på Gröna Lund.

— Om den va? Både jag och Emma, hon flickan som narrade mig till att ta plats där i skjutbanan, blefvo alltid illamående så snart vi ätit af den.

— Men ni voro kanske inte vana vid så där mycke mat?

— Mycke, sa du! Nej, vi fick minsann inte mer än de unnade oss. Men den smakade alltid gammal och

jag kunde knappast få ned det lilla jag fick.

Hon hade en stund setat och fingrat på hans promenadkäpp. Den var af spanskt rör och med en krycka som ett fågelhufvud med lång näbb. Plötsligt ryckte hon den till sig och gjorde grimaser åt den fula fågelfysionomien. Han lät henne hållas.

— Nå, hur är det ställdt med kärleken nu för tiden? afbröt Hugo henne.

— Jo, pytt!

Hon försökte hacka honom med fågelnäbbet.

— Har du ännu inte fått dig någon fästman?

— Äsch då? Inte har man tid med sånt där!

— Hvad har man då tid med?

— Med allt möjligt . . .

— Utom det viktigaste, ja. Du pratar och slamrar med alla möjliga men att på allvar söka ut åt dig en karl som du kunde gifta dig med och ha lite trefligt med, det bryr du dig inte om. Du har tid med allt möjligt utom med det . . .

— Jo, jag tackar för det där trefliga . . .

— Och lilla Lasse, honom har du helt och hållet glömt? Han, den vackra sättaregossen som skref vers?

— Han ville ju inte den där gången, när jag gick hem till honom på natten och sa att jag tyckte om honom . . . Jag skulle ju bara bli ett påhäng, sa han.

Kyparens steg gnisslade i den

grofva sanden. Han kom med en stor bricka på axeln med all möjlig mat på. Där fanns delikatessill och oskalad potatis, sardiner i tomatsås, kalfsylta, rökt lax, stekt strömming och kall kyckling. Och dessutom hade han brännvin och pilsner och — en half rödvin.

— Ska vi dricka rödvin, du? kunde Märta ej afhålla sig från att hviska till Hugo. Men naturligtvis så högt att också kyparen hörde det.

— Det är för din skull. För att du skall hålla diet, förklarade Hugo.

Märta satt och granskade hvartenda fat kyparen ställde fram på bordet. Hon nickade förstående till allt hvad hon kände igen. Men när det kom något som hon inte visste

hvad det var, lutade hon sig tätt intill Hugo och ville ha en förklaring. Det märkvärdigaste af allt var gåslefvern, sådan hade hon aldrig smakat, och när Hugo förklarade att den inte alls var för henne, som skulle hålla diet, fick hon just riktigt lust på den.

De började inte förr än kyparen gått sin väg. De tittade noga efter att han verkligen gick in i restauranten och med detsamma han försvunnit, vände de sig båda mot hvarandra och Märta förklarade med ett skratt:

— Nu ska här ätas!

Solen strålade omkring dem så att den klara luften var alldeles fylld af ljus. Det var så starkt att man ej ens kunde se färgerna: allt

omkring dem var hvitt, sandgången var hvit, gräsmattan var hvit och i den stora blomstergruppen framför musikpaviljongen kunde man endast urskilja de blommor som glänste hvita.

Men framför dem stodo de stora popplarna och sträckte sig högre än alla stadens torn upp mot den genomskinligt blåa himlen. Den sida de vände mot slottet var förgylld af solen, den andra sidan var svart. Och allra längst nere mellan de nakna stammarna syntes i den stålgrå Norrström ett vågskvalp af silfver.

Den blef till en fest denna måltid nere i den gamla öfvergifna Strömparterren. Strax ofvan dem hördes vagnsbullret från Norrbro, men de sutto här så ensamma som hade de

varit någonstans långt ute på landsbygden i stället för i själfva hjärtat af hufvudstaden.

Märta skulle naturligtvis smaka på allting. Gåslefvern åt hon upp, fastän Hugo förbjöd henne att röra vid den. Snapsen ville hon ej heller försaka: den sved så härligt en lång stund nere i tarmarna och sedan blef det så varmt och godt efter den. Hon var i ett sådant humör, att hon skulle göra allt som var galet, men så att allt som annars var galet blef i dag det enda rätta.

Hugo hade endast att följa med. Han genomströmmades af ett varmt välbefinnande och han kastade bort alla bekymmer, så att hans drömmar vågade sig fram och lyfte honom

stundtals långt långt bort, högt ofvan trädtopparna. Den lilla början till uppspirande erotik, som han nyss känt, var bortblåst och de sutto där båda som ett par goda kamrater utan att tänka på, hvilken som var man och hvilken som var kvinna.

Hon pratade och fnittrade mellan hvarje matbit hon förde till munnen. Han låtsade höra på henne, men satt egentligen och fantiserade om sitt stora epos, hvilket han börjat på med just en sådan här solskensdag för hela tre år sedan. Han hade aldrig kommit längre med det än de tjugo första rader han skrifvit den dagen. Men de voro ett sådant präktigt uppslag, att han nu satt och förebrådde

sig själf för det han inte fortsatt och skrifvit det färdigt.

Men han hade aldrig haft lugn tillräckligt för att kunna fullborda sitt epos. Han hade jämt och ständigt fått hänga i för att lifnära sig. Skulle man skrifva ett epos om öfvermänniskor, som detta skulle bli, då finge man inte lof att lefva för något annat, allra minst låta inspärra sig i denna hemska trampkvarn som kallas för en tidningsredaktion.

— Hva sitter du och stirrar på trädtopparne för? afbröt Märta honom samtidigt med att hon själf nödgades sätta punkt och slut midt i en mycket viktig och omständlig historia. Vill du ha tandpetare, finns det här på bordet.

Hugo förklarade att han just kommit på den idén att inte gå på tidningen i dag. Detta fann Märta utmärkt och tyckte att det skulle bli härligt få vara tillsammans med Hugo en hel dag.

— Men! — Hugo kom plötsligt att tänka på ett stort men: — kofvan.

De slantar han hade räckte nätt och jämnt till frukosten. På tidningen hade han ett par tior att lyfta, men gick han dit, så fastnade han nog. Därför fick man hitta på andra utvägar.

Det fanns bara en, det blefvo de genast ense om, och det var: att stampa på någonting. Hugos klocka fick väl åka, ty sin lilla briljantring ville han inte gärna släppa till. Den

var ett kärt minne och dessutom: så mycket pengar behöfde de inte.

Märta erbjöd sig genast att springa med klockan.

— Jag går till Brända tomten. Där får jag mest på den, hviskade hon hemlighetsfullt.

Och innan Hugo hann svara henne hörde han hennes stora fötter klampa åstad i fullt traf uppför trapporna till Norrbro.

IV.

Det dröjde nära en timme innan Hugo ånyo hörde Märtas fnittrande stämma och klampande skor, där bakom sig uppe i trapporna.

— Se här du, hvem jag har med

mig! ropade hon på långt håll. Det är Hjalmar du. Jag hittade honom nere i Trångsund, dit jag följde en flicka som var ute för att söka sig plats som städerska på ett af de där ruggiga hotellen.

Först nu hann hon fram till där Hugo satt med lille Hjalmar trippande tätt efter sig. Hon fattade Hugos hand och lade både pengarne och pantlappen i den samt tryckte ihop handen så att det inte skulle synas hvad han fick.

Hjalmar var trött och satte sig genast på kanten af en stol. Ett stort, platt, fyrkantigt paket, som han gått och burit på ställde han bredvid sig på marken. Han tycktes generad öfver det och de trasiga, solkiga

tidningspapper han användt till omslag.

— Hvad är du ute i för ärenden? frågade Hugo honom vänligt.

— Asch, det är en gammal tafla jag skulle försöka slumpa bort eller nubba på, förklarade Hjalmar i smått förtretad ton. Jag har varit i tre rambutiker och hos två judar, men ingen vill ge mig något för den. Den ser hvarken modern eller gammalmodig ut, säga de.

— Kan inte vi få titta på den då? frågade Hugo.

— Jo, vars! Men den är ingenting.

Märta hjälpte honom att lossa på segelgarnståten, som han bundit om taflan, och med detsamma de fingo upp knutarne, ramlade de trasiga tidningspapperen af den.

Den var, som vanligt med alla Hjalmars taflor, icke riktigt färdig. Men hvad som fanns var bra, riktigt förbaskadt bra förklarade Hugo. Man såg endast ett grönt haf, i hvilket ett stort ljusgrönt vidunder sam så att skummet yrde högt i skyn. Vidundret, var ett slags vattendrake med höga vingliknande fenor och kraftiga korta simfötter. Den var riktigt bra ihopkommen denna fantastiska figur, och sådana linjer den hade sedan! Det var på samma gång en sådan rörelse och rytm i den, att man blef fullt öfvertygad om de öfvernaturliga krafter med hvilka den framdref sig snabbare än den snabbaste torpedjagare.

— Hvad är det högsta du begärt för taflan? frågade Hugo.

— Tio kronor, svarade Hjalmar modstulet.

— Vill du sälja den till mig för det priset?

— Ja, hellre till dig än till någon annan.

— Se här då!

Och Hugo drog upp en sedel ur fickan och räckte honom den.

— Det var djäkligt stiligt af dig, tyckte den lille målaren. Du kan inte tänka dig, hvilken knipa jag är i.

— Hur så?

— Först mötte jag Acke och Janne i morse och med dem gick jag in och käkade på ett kafé på Norrlandsgatan. Där sitta de sedan 3 timmar

och vänta på att jag skall komma och lösa ut dem. Sedan när jag var ute och sprang med den här taflan, kom Frans och nu sitter han på Mästersamuelsgatan och har antagligen hällt i sig en hel mängd bärsor. Fast honom bryr jag mig mindre om för han kände flickan på det kaféet och hon låter honom nog kritsa, ifall jag inte kommer tillbaka.

Man kom alltså öfverens om, att Frans skulle få sitta där han satt. Men de andra båda skulle räddas. Och medan Hugo betalte frukosten lindade Märta in konstverket i de gamla tidningspapperen igen. Och så bröto de alla tre upp med Norrlandsgatan som mål.

V.

Det var ett par år sedan Hugo träffade Hjalmar första gången.

Hjalmar var en typisk liten kväsargrabb med ett blekt sorgset litet ansikte under ett stort rufsigt hår, hoptofvadt som tofsarna på en gammal dammvippa. Han hade redan såsom pojk börjat måla och hade utbildat sig själf på egen hand både som målare och som tecknare. Några fullt färdiga målningar af honom fanns inte, ty han gjorde aldrig mer än skisserade själfva taflan. Däremot hade han strött omkring sig en mängd utmärkta teckningar, hvilka publicerats i skämttidningar och illustrerade verk. Genom dessa hade hans namn blifvit

allmänt bekant och man betraktade honom som en gryende talang.

Men man ville att han skulle utveckla sin talang genom att studera. Man försökte stoppa in honom i någon akademi eller privat målarskola. Han gick dit några gånger och såg på deras arbete, men han kom aldrig mer tillbaka, ty där kunde han absolut ingenting lära, förklarade han. Det enda han kunde göra, var att själf arbeta vidare.

För att kunna detta måste han emellertid ha någonting att lefva på, tills han kunde förtjäna på sin konst. Man hade föst honom från den ena konstmecenaten till den andre. En och annan ville förstås hjälpa honom, men det blef aldrig mer än någon

liten summa för tillfället. När han så inte visade någon ihärdighet med att studera och ej ville höra talas om någon som helst undervisning, trötnade till sist mecenaterna och stängde sina dörrar för honom.

Det märkliga med Hjalmar var, att allt det där som andra måste lära sig det tycktes han veta på förhand. Ingen hade sagt honom ett ord om linjens betydelse eller undervisat honom om färgens valörer, men allt det där visste han lika bra som någon professor. Allt det nya som den nutida konsten dragit fram och konstaterat, allt detta nya vetande tycktes vara medfödt hos honom.

Andra måste kämpa och sträfva i åratal för att nå fram till detta som

kallas fulländning. Hjalmar var en af dessa sällsynta konstnärer, som utan att de själfva veta det, men endast därför att de helt följa sin egen känslas lagar, alltid skapade helgjutna verk. Han hade därför från det han började arbeta med penslar och ritstift haft sin egen personliga stil, så säregen för honom att man genast kände igen hans arbeten bland tusen andra.

Sedan han börjat få lite hjälp, hade han också snart upphört med att teckna i tidningar och illustrera böcker åt bokförläggarne. Han ville samla sig till större uppgifter och han hade redan en hel del idéer till kommande verk färdiga, men innan han kunde hinna med att fästa dem på duken, var han ånyo inne i sådana existens-

bekymmer att hans arbetsförmåga ständigt hölls schackmatt.

Han bodde ännu hemma hos sina föräldrar. Fadern var en stackars fattig lappskräddare, som med nöd kunde försörja sig och sin familj. Han hyste ett formligt hat till sonens konstnärliga verksamhet och hånade honom, då hans arbeten ej inbragte någonting. Och när han själf inte hade några pengar, jagade han ut sonen att skaffa någonting åt familjen att lefva af.

Det var just på en sådan expedition Märta i dag träffat honom.

VI.

Det blef stor glädje inne i en mörk vrå på kaféet vid Norrlandsgatan, när de tre höllo sitt intåg.

Acke och Janne sågo ut som nyutsläppta från ett polisvaktkontor.

— Nej se, go da du, go da du, go da du? . . . haglade det, allt medan man skakade labb med hvarandra.

— Men Hjalle då, har du inte lyckats kuscha taflan ännu? utbrast plötsligt Janne med hviskande stämma och nästan komisk förtviflan.

— Joo då, förklarade Hjalle med öfverlägset lugn och gömde sitt mästerverk i kakelungshörnet. Han där...

— Jaså du, Hugo! Det var stiligt af dig. Vi satt här som på kardborrar, må du tro, medan Hjalle var ute och sprang. Vi ha nödgats dricka fem omgångar kaffe för att kunna sitta kvar med heder. Och nu är

det så godt vi ta in den sjätte, så att ni också få något.

Den sjätte beställdes och medan Hjalmar begaf sig ut för att köpa cigarretter både Ducke och Fyrtisjuan och Hundratrean — hvar och en skulle ha ett bloss efter sin smak — började Hugo resonera med Acke, under det Märta i beskyddande ton underrättade sig om hur Janne hade det.

Acke var författare i motsats till Janne som arbetade med färg. Acke var egentligen af god familj, han var till och med släkt med en biskop, men hans familj ville alls inte veta af honom, därför att han envist höll fast vid, att han bara skulle skrifva böcker. Fyra gånger, sedan han var 16 år, hade den fina familjen skickat

honom öfver till Amerika, och lika många gånger hade Acke efter ett halft års tid knogat sig hem igen som kökspojke på något segelfartyg.

— Nå, hur har din stora Amerikaroman det? frågade Hugo honom.

Det var illa ställdt med den fortfarande. Han hade lämnat in den hos förläggare efter förläggare, men efter några veckor, kanske en månad hade han fått den tillbaka. Han trodde knappast att de hade brytt sig om att läsa den. Och alla anmärkte genast att det var för mycket utropstecken och punktrader i densamma. En af de största förläggarne hade skämtande förklarat, att inget tryckeri i Stockholm var stort nog

att för en enda bok kunna afvara så många skiljetecken på en gång.

— Men jag stryker inte en enda punkt — och ännu mindre något utropstecken, förklarade Acke energiskt. Hela boken är ju skrifven som i feber och det där oroliga nervösa, som jag just velat få fram, skulle då försvinna.

— Och hvar finns manuskriptet nu?

— Nu vandrar det omkring hos alla de mindre förläggarne. En af dem — han gör visst mest i s. k. svinaktig litteratur — förklarade att han vore hågad ge ut boken, om jag bara ville lägga in en och annan mustig scen i den, så att den kanske kunde bli åtalad men därför inte fälld. Och när jag inte ville, blef han arg på mig och skällde ut hela

den yngre generationen och deras dumma konstnärshögfärd. Bara med en sådan där liten fint, hade jag kunnat bli populär med ens och förläggarne hade täflat om att ge ut mina arbeten.

— Men nu får du vänta!

— Ja, jag får vänta, så jag tror jag blir tokig af det, förklarade Acke och for med fingrarna genom sitt yfviga hår. Och jag kan inte heller börja på med något nytt större arbete, förr än jag blir kvitt det här första. Den där sakramenskade boken den rider mig som en mara både natt och dag.

Med detsamma kom Hjalmar tillbaka från sin cigarrettexpedition. Den hade emellertid utsträckts ända

till Mäster Samuelsgatan och då hade han ej kunnat låta bli att titta in till Frans för att se hur han hade det. Frans hade gifvit honom ovett och låtit honom betala hela kalaset. Men ute på gatan hade de sedan blifvit försonade igen och Frans hade viggat en tvåkrona af honom och gått sin väg.

Kaffet hade emellertid kommit in och blifvit serveradt. Alla kände sig bättre till mods och en känsla af trygghet och välbehag bemäktigade sig de unga människorna. Den mörka kafévrån syntes dem ljus och hemtreflig och samtalet knöt dem tillsammans, så att de blefvo som syskon. Fast ingen hade yttrat ett ord därom, hade de alla fått klart för sig, att i

dag kunde de inte skiljas åt, utan nu måste de hålla tillsammans.

— Hvad ska vi ta oss till hela förmiddagen? frågade Hugo. Klockan är bara två och det är långt till morgondagen.

— Finns det kofva? frågade Janne.

— Det måste skaffas mera, förklarade Hugo. Jag får väl offra min ring.

De andra tyckte att det var onödigt, men som ingen kunde hitta på något acceptabelt förslag blef resultatet af rådplägningen i alla fall att ringen måste offras.

— Jag skall gå med den, förklarade Acke och reste på sig.

Och eftersom han var tämligen snyggt klädd och var van att få det

mesta möjliga ut af en sak, gillades hans förslag allmänt. Han tog ringen från Hugos utsträckta finger, fångade sin stora svarta artisthatt från klädhängaren och försvann ut genom det yttre kaféet.

VII.

I träden utanför ref och slet en vilsekommen vårvind, så att de immiga fönsterrutorna än öfversållades med ett blodådersnät af silfvergråa skuggor än strålade upp af en stor gyllene solpladaska i öfversta rutan till höger.

Men här inne i rummet rådde ett lugn så tungt, att orden knappast kunde tränga igenom den rökfyllda luften. De hade pratat och ätit och

druckit nu i flera timmar, så att de knappast hade någonting mera att säga hvarandra utan bara i stillhet njöto af att tillsammans få döda timmarna här i ett litet rum på Bellmansro.

På vägen hitut hade de snappat upp sin gamle vän musikern. Hans lockiga Beethoven-hufvud hade grånat i förtid af motgångar och bekymmer, men han hade ändå inom sig en sprudlande ungdom. Ingen af hans unga vänner kunde slå i ett sådant hjärtligt skratt som han. Och så spelade han Beethoven och Wagner för dem. Han spelade med stor äkta känsla, så som man kunde tänka sig att de stora mästarne själfva velat ha det. Men han hade den

egenheten, att när han kom till de vackraste ställena, då höll han plötsligt inne och vände sig till de andra med ett soligt:

— Är det inte härligt!

Och när de bekräftat hans entusiasm, spelade han vidare, spelade tills han ånyo exploderade af hänförelse.

Hjalmar var särskildt förtjust i att höra honom spela så. Den lille målaren älskade den stora musiken, fast han själf inte trakterade annat instrument än sitt lilla handklaver — »skåpet», som han kallade det på sitt kväsarspråk.

Märta kunde däremot alls inte förstå sig på det där pianobullret. Men hon förstod likväl så pass af det, att hon blef arg för hvar gång

musikern hörde upp just när det började bli vackert.

— Spela hellre någonting som man kan förstå, bad hon. Någonting med sång till?

— Spela Bellman! föreslog Hugo.

— Ja, Bellman. Bellman ska du spela, tyckte Janne.

— Här på Bellmansro! menade Acke.

Och musikern spelade Bellman. Han både spelade och sjöng, och han vred sig så att han nästan vred hufvudet ur led för att åhörarne bakom honom skulle riktigt kunna förstå orden. Hans röst var skroflig men han var så förtjust i hvarenda stafvelse, att han uttalade dem med en hänförd smekning.

Men när alla kommit in i en sådan Bellmansstämning, att de tyckte sig se de gamla Fredmanska hjältarna strutta omkring med sina bastanta krognymfer, började Hjalmar mulna. Till sist kunde han ej längre hålla tyst med hvad han tyckte.

— Kan du inte hålla inne med det där jamset? frågade han musikern under en paus mellan ett par sånger.

Musikern blef stött och reste sig genast från pianot. Han kunde inte förstå hvad Hjalmar hade emot Bellman. Bellman var i sin genre lika stor mästare som Beethoven i sin. Och dessutom var han svensk och framför allt stockholmare.

Men Hjalmar tålde inte Bellman. Alla dessa Bellmanssångare med sin

falska pathos och dessa Bellmanskörer, som stodo och kacklade Bellman i ur och skur och allra mest där Bellman inte alls hörde hemma, allt det där hade fördärfvat Bellman för honom. Bellman hade blifvit en sådan där gammal uppstoppad figur från Skansen, som man inte fick lof att ta i, för att inte halmstråna skulle sticka fram genom rocken.

— För resten. Hvarför kan inte vår tid få vara fri från Bellman? Kan inte vi skapa här omkring oss en lika stilig bohême som den där med de gamla gustavianska perukstockarna? Hvem vet om inte en sådan bohême redan finns till, fast det först blir eftervärlden som kommer att sentera den? Om folk bara

kunde lära sig att uppskatta det nu varande! Det som *är* är alltid det vackraste, vackrare än det som har varit och vackrare än det där osäkra framtida, som ständigt är höljdt i dimma och dunkel.

Musikern sökte opponera sig och ville, att Hjalmar ändå skulle erkänna att Bellman i och för sig var bra, men Hjalmar ville alls inte höra på detta, det angick honom inte, han ville bara slippa att höra Bellmans namn.

Denna oresonlighet kunde den stackars musikern inte förstå. Han försvarade ännu en stund sin Bellman, men då han ej hade den minsta framgång härmed, drog han sig tillbaka inom sig själf djupt sårad och

egentligen förtretad öfver att befinna sig här bland dessa pojkvaskar som voro så alltför säkra på sin sak. Han drack den ena starka konjakstoddyn efter den andra och sög på en stor svart cigarr, som han alldeles tuggade sönder.

Solfläcken uppe i fönsterhörnet hade för sista gången blossat upp och försvunnit. De orörliga träden pressade små blåsvarta aftonskuggor hårdt mot glasrutorna.

VIII.

Hjalmar hade i början betraktat Märta med misstro. Han kände henne från målarateljéerna, men hon hade aldrig förut varit med i kotteriet och

han var smått generad af hennes närvaro. När han talade sig varm, började hon emellertid observera honom och den glöd och öfvertygelse, hvarmed den lilla kväsargossen framställde sina åsikter, trängde direkt in i hennes kvinnohjärta, hvilket dessutom också vidgades af en slags underlig medlidsamhet framkallad af hans hjälplöshet och ständigt utblottade tillstånd.

Utan att han visste det, hade hon smugit sig allt närmare och närmare intill honom och han i sin ordning kunde inte motstå denna tysta sympati utan satt där till sist, frigjord från allt misstroende, och solade sig i det ljus hennes gryende tillgifvenhet spred öfver honom. Då hon bröt

ut i ett af dessa gnäggande skratt, fattade han hennes hand och därmed var deras vänskap förklarad. De höllo tillsamman sedan hela aftonen.

Inne på Alhambras kafé hade de fått tag i ett ledigt hörn. Framför dem ett brokigt lif af människor som strömmat hit in från nöjesetablissemangen rundt omkring. Bleka flickor från gatan i enkla dräkter men med öfverdrifna hattar. I deras sällskap luggslitna karltyper med oroliga ögon och en ständig ängslan, liksom fruktade de att en mörk hand skulle fatta dem i axeln och plötsligt rycka bort dem från deras korta frihetsfrid. Här och hvar ett par nyfikna, som sutto och studerade omgifningen.

Alla hade följt med från Bellmansro. Den gamle musikern hade besegrat sin förstämning, toddarna hade gifvit honom mod och han skrattade och pratade lifligare än någon af de andra. Han berättade för Janne något lustigt kärleksäfventyr han en gång haft med en liten fru, som blifvit förälskad i honom medan han gaf hennes dotter pianolektioner.

Acke och Hugo hade kommit in i ett allvarligt resonemang om litteratur. Acke var förbittrad på den yngre författaregenerationen, dessa salongspoeter som inte hade tid att vara människor och inte heller förstodo att skrifva för människor. De svärmade för rococo, bytte hustrur och modejournaler med hvarandra, de

voro till hälften tidningsmän för att ha fria händer att berömma hvarandra och till hälften vetenskapsmän, för att bättre kunna imponera på brackorna, hvilka respektera vetenskapsmannens toga mera än poetens allt för tunna mantel. Och så hade de lagt beslag på alla de bättre förläggarne. De enda som släpptes fram voro sådana, som ville kröka rygg för denna moderna kvasiparnass och låta några af dess medlemmar upptäcka sig.

Om Strindberg talade de som om någon framliden författare från 1880-talet och sökte, så godt de kunde, förbise att han fortfarande diktade och att han ännu alljämt stod mycket mer än hufvudet högre än alla hans berömda små efterkomlingar.

Acke berättade om ett sammanträffande han en gång haft med en af dessa vetenskapliga unga salongspoeter ute i Paris. Acke satt en dag på Nationalbiblioteket och läste Marlowe's epos »Hero and Leander» och kände sig som i en annan värld genom den mäktiga stora stil hvarmed Marlowe's oförlikneliga verser vällde fram. Acke väckes plötsligt ur sina Marlowe'ska drömmar af en mild stämma, som tilltalade honom på svenska. Det var den vetenskaplige salongsmannen och poeten. Acke blef så förvirrad, att han ej visste hvad han skulle svara den cirklade mannen, men görande ett förtvifladt försök att vara artig, utbrast han:

— Herr doktorn är förstås här för att skrifva vers?

Men han blef ännu mer häpen, då han hörde den andres svar.

— Nej, det har jag inte råd till.

Detta, att en man som dock ansåg sig själf som poet och också ville gälla för en sådan inte hade råd att skrifva vers, detta tyckte Acke var höjden af galenskap.

— Är det inte så att man kan gå i stycken af ilska, att höra en konstnär tala om sin konst på ett sådant sätt? Men så blir det heller ingenting med dem, dessa halfgamla som nu ha makten här hemma. Men hvad som retar mig ännu mera är att för dessa slöas skull måste alla vi yngre stå här och stampa utan

att kunna bryta oss igenom. Ty de där halfgamla de hata oss, hata oss därför att de känna att det är vi som äro de riktiga arftagarne och att de själfva . . . att de själfva . . .

Hugo afbröt honom.

— Bry dig inte om dem allt för mycket, för det hjälper knappast att du vredgas på dem.

— Om det hjälper eller inte hjälper, angår mig inte. Har jag kanske inte rätt att hata dem? Finns det någon af er som älskar dem? Inte du, inte du, inte du, och inte du! Nå så låt oss då alla hata dem, äfven om vårt hat inte tar kol på en af dessa, utan det blir vi som hata ihjäl oss själfva.

Acke hade retat upp sig till en

sådan grad att han ej längre kunde sitta stilla. Gång på gång sprang han upp från stolen och de andra fingo draga ned honom igen. Äfven Hjalmar började komma i raseri och alla Märtas försök att lugna honom endast eggade upp honom allt mer. Men det var målarne han var förbittrad på. Hade de inte också slutit sig tillsammans i sådana där hemliga ordensförbund, där endast de som blindt ville följa den styrande mästarens befallningar upptogos? Och hvad var det för hemligheter de hade att bevara? Den största hemligheten var nog den, att de genomskådat hvarandra och det borde ingen få reda på!

Äfven de andra vid bordet hade

så ryckts med af de båda explosivas vredesutbrott, att då kaféflickan kom och ville ha betaldt under förklaring att klockan var tolf, fick hon ovett för att hon inte satt fram någonting mera åt dem. Men ovettet hjälpte inte, utan Hugo fick draga fram plånboken och betala kalaset.

Några minuter efteråt stodo de allesammans därutanför på den sandiga Djurgårdsslätten och tittade på en stor batalj mellan ett par ligapojkar, som hamrade på hvarandra med käppar. Janne råkade i sin ifver att komma allt för nära inpå de stridande och fick sig plötsligt ett våldsamt käpprapp tvärs öfver hufvudet, så att han gaf till ett skri af smärta.

Jannes rop skrämde de morska slagskämparne på flykten. Hans vänner samlade sig skyddande omkring honom, men man kunde inte göra något för att skydda honom från det slag han i misshugg hade fått. Med den långa rangliga Janne som kvidande medelpunkt troppade de af in mot staden.

IX.

De hade sakta tågat fram längs den ändlösa halfdunkla Strandvägen. Vid Nybroplan hade musikern sagt ett trött godnatt. På Gustaf Adolfs torg hade de öfriga skilts ifrån dem. Hjalmar och Märta, Hugo och Janne voro ensamma kvar på väg upp mot Söder.

Hugo gjorde sitt bästa att få Janne på godt humör, så att han skulle glömma sin sveda. Men Jannes ömtåliga fysik hade fått en alltför hård schock, han kunde knappast släpa sig med, blek och med gråten i halsen. Och han kunde ej låta bli att fingra på bulnaden, där käpprappet hade träffat.

Märta och Hjalmar hade under den långa promenaden hela tiden hållit ihop. Endast då och då hördes deras hesa röster med en hastig fråga och ett lika hastigt svar. Märta hade fattat hans hand och han kände sig nöjd och belåten öfver all den varma välvilja som strömmade öfver från henne. De hade i all tysthet beslutat att ej skiljas denna natt.

Sedan de följt Janne till hans port inne i en af sidogatorna, fortsatte de med Hugo till där han bodde. Hugo fasade äfven han för ensamheten och de båda andra voro ej svåra att öfvertala att kinesa hos honom för natten. Då de kommo in i hans rum allra högst uppe i ett hörnhus med fönstren mot norr, var det nästan halfdager.

Fastän de ej hade några grannar som kunde höra dem, talade de tyst och dämpadt. De kände sig alla tre lyckliga öfver att denna dag fört dem så innerligt intill hvarandra och de njöto äfven fysiskt af att känna sina pulsar bränna hetare här inne i den trånga kammaren. Den varma doften från tre ungdomliga halfnakna

kroppar fyllde luften med en berusning liksom af allt för starka blommor.

Märta och Hjalmar slumrade snart in i en syskonbädd på golfvet. De lågo så tätt som i en orörlig kyss med armarne kring hvarandra. Hugo däremot kunde ej somna in utan låg och frös i sin till hälften utplundrade bädd. Stundtals betraktade han de båda sofvande vännerna, under det allt hvad som inträffat denna dag rullade upp sig ånyo lika tydligt som en vision inför hans minnes öga.

Medan solen steg allt högre och hans pulsar brände allt hetare, drogo hans vakna drömmar alltjämt förbi. Tills midt uppe ibland dem någonting dök upp, som han varit på väg

att alldeles glömma: det första som händt honom i dag på morgonen.

— En barnunge! Två käringar! Och så en karl!

Lösningen af gåtan var ju så klar som den kunde vara. Barnungen det var hans sammanträffande med Märta, Hjalmar och de andra. De två käringarne — de måste syfta på att han två gånger måst skaffa kofva. Karlen — ja, karlen betydde väl allt det andra, det som var godt och angenämt, ty en karl måste ju som symbol vara af motsatt innebörd mot en käring.

Han skulle just till att småle, då solen sken honom rätt i ansiktet.

6000206029
Göteborgs universitetsbibliotek